herpy

MASKGRODDJUR

Atlantic Slender Caecilian

Dermophis parviceps

Dermophis parviceps är ett slankt, benlöst och grävande maskgroddjur från regnskog och bergsskog i Costa Rica och Panama. Vuxna djur är 20-27 cm långa. Den lever djupt i fuktig jord och är troligen levandefödande som resten av släktet. Arten är nästan inte undersökt i fångenskap, så skötseln bygger på erfarenheter med landlevande maskgroddjur.

Familj: Dermophiidae Tidigare namn: *Gymnopis parviceps; Siphonops parviceps*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**20-27 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Grävande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Hudgift	**Inget känt**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**50 × 30 × 35 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Temperatur, natt	**21-23 °C**
Luftfuktighet	**90-100 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Levandefödande**
Utveckling	**Levandefödande**
Kullstorlek	**1-16 ungar**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Dermophis parviceps är ett slankt, benlöst groddjur som liknar en liten daggmask. Kroppen är purpurgrå, och huvudet är skärt och tydligt ljusare än kroppen. Ögonen kan ses genom huden. Fårorna mellan hudvecken saknar den mörka färg som syns hos *Dermophis mexicanus*. Vuxna djur är 20-27 cm långa.

Arten tillhör familjen Dermophiidae och är mindre och slankare än *D. mexicanus*. Vikt, livslängd och säkra yttre könsskillnader är inte dokumenterade; livslängden i boxen är en uppskattning.

Hudgift: någon giftverkan är inte dokumenterad hos arten, men maskgroddjur har hudkörtlar, så rör inte ögon och slemhinnor efter hanteringen. Tvätta händerna före och efter, och rör djuret så lite som möjligt.

Utbredning och livsmiljö

Dermophis parviceps finns i Costa Rica och Panama. Colombia räknas ibland med, men förekomsten är osäker, och landet finns inte med på kartan. De flesta kända fynd ligger i Costa Rica, bland annat på den karibiska sidan. Arten kan vara vanlig lokalt och finns i många skyddade områden. Den betraktas inte som hotad.

Naturlig utbredning: Costa Rica och Panama.

LIVSMILJÖ

D. parviceps lever i fuktig skog, både i låglandet och i bergsskog. Den är underjordisk och gräver djupt, men finns också under nedfallna stammar och i lövlagret. I premontan regnskog omkring 500 m över havet ligger den ensam i små, klotformade hålrum i tät lerjord 50-65 cm under ytan, med väggarna klädda med fin, slät lera. Om hålrummen används för ungar är inte känt. Födan är inte undersökt hos arten; maskgroddjur i samma familj tar daggmaskar, termiter och andra smådjur i jorden.

Skötsel

TERRARIET

Skötseln bygger på erfarenheter med landlevande maskgroddjur, särskilt *Dermophis mexicanus*, eftersom *D. parviceps* inte har undersökts systematiskt i fångenskap. Djuret är landlevande och gräver, så skötseln handlar om jorden. En låda av tjock, tät plast med ett tätslutande lock och en vikt ovanpå fungerar bra: maskgroddjur hittar varje springa, och ett dåligt stängt lock är den vanligaste vägen ut. Ett vuxet djur ska ha minst 50 × 30 × 35 cm med 20-25 cm lös, fuktig botten.

Botten ska vara lös, hålla fukten och inte klumpa sig: oblekta pappersfibrer (pappersbaserat strö) är beprövade, och steriliserad matjord, gärna blandad med löv, används också. Enbart kokosfibrer kan packa ihop sig i tarmen och bör undvikas. Botten ska vara fuktig men inte så blöt att man kan pressa ut vatten ur en handfull, och det får inte stå vatten i botten. Ett platt stycke bark eller trä på ytan ger ett gömställe precis under ytan och gör det lätt att titta till djuret. Små ventilationshål i sidorna, täckta med fint nät, ger ventilation och håller kvar fodermaskarna; locket ska vara utan hål. Botten byts var 4:e-5:e månad, och djuret kontrolleras samtidigt.

TEMPERATUR

Arten hålls stabilt och ljumt: 22-25 °C på dagen och 21-23 °C på natten. Temperaturen i jorden är inte uppmätt i naturen. Svängningar på mer än omkring 3 °C och snabba skiften tolereras dåligt. Lådan kan stå i ett rum med stabil temperatur utan extra värme, eller så kan en värmematta under ena änden ge en gradient så att djuret själv kan välja mellan varmare och torrare och svalare och fuktigare jord. Ett djur som ligger på ytan i stället för att gräva har det för varmt, för kallt, för blött eller för torrt. Vintervila behövs inte.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luften i lådan är nästan mättad, 90-100 %, eftersom jorden är fuktig. Fukten hålls genom att spraya jorden och då och då vända de översta centimetrarna. Känn efter och spraya när det översta lagret känns torrt. Använd flaskvatten, regnvatten eller avklorerat kranvatten. En jämn fuktighet på djupet är viktigare än en bestämd procentsats, och en något torrare del av botten ger djuret ett val.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Arten ska inte ha vattenskål eller vattendel. Fukten kommer från jorden, och kondens på lådans väggar räcker att dricka av. En vattenskål kan göra jorden för blöt. Använd aldrig kranvatten med klor eller kloramin för att fukta jorden, och undvik tvål, rengöringsmedel och handkräm på händer och redskap, eftersom groddjur tar upp ämnen genom huden.

LJUS OCH UVB

Arten lever under jorden, och något särskilt ljusprogram behövs inte. Rummets vanliga dygnsrytm med 10-14 timmars ljus räcker. UVB behövs inte, och lådan hålls mörk så att djuret kan gräva ostört. Växter behövs inte.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Daggmaskar är grundfoder och tas av nästan alla landlevande maskgroddjur. För den lilla, slanka *D. parviceps* passar små daggmaskar eller maskbitar, och ett vuxet djur får 5-10 små maskar varannan vecka. Maskarna kan leva i en fuktig pappersbotten länge utan att dö och ruttna. Gräv igenom botten minst varannan vecka: många kvarlevande maskar betyder överfodring eller ett djur som inte äter. Vad arten själv tar i naturen är inte dokumenterat.

Maskarna kan näringsberikas med kalk- och vitaminpulver i sin jord 4-6 dagar före utfodring, men hur mycket som når djuret är oklart. Djuret syns sällan äta. Ett nytt djur hålls därför den första månaden i en liten låda där maskarna räknas in, och botten gås igenom var 3:e-4:e dag.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

D. parviceps tillbringar nästan hela livet under jorden och syns sällan på ytan; ett friskt djur ligger nedgrävt största delen av tiden. I naturen ligger djuren ensamma, och arten hålls enskilt så att tillstånd och tillväxt är lätta att följa. Hantering bör undvikas: huden är fuktig och känslig. Flytta bara djuret när det är nödvändigt, med rena, fuktiga händer utan kräm.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könsmognad är inte dokumenterad hos *D. parviceps*, och könen kan inte skiljas åt säkert utifrån. Avel i fångenskap är inte dokumenterad.

PARNING

Befruktningen är inre. Vad som utlöser parning, och hur djuren bringas att para sig i fångenskap, är inte dokumenterat. Om djuren ska hållas tillsammans med tanke på avel är stabila förhållanden, djup jord och rikligt med foder det viktigaste.

ÄGG OCH LARVER

Förökningen är inte beskriven hos *D. parviceps*, men arten är troligen levandefödande och oberoende av vatten, som släktet *Dermophis*. Hos *Dermophis mexicanus* utvecklas fostren i honans äggledare och lever först på gulan och sedan på ett näringsrikt sekret från äggledarens vägg. Kullstorlek och dräktighetens längd är inte dokumenterade; hos *D. mexicanus* är kullen 1-16 ungar. Det finns ingen yngelvård efter födseln.

METAMORFOS

Om arten är levandefödande som släktingarna finns det ingen kläckning utanför honan och inga larver, utan födsel av färdigutvecklade ungar. Dräktighetens längd är inte dokumenterad. En dräktig hona ska ha rikligt med foder och ro under hela perioden.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nyfödda ungar ska ha en låda med djup, fuktig botten som de vuxna och flyttas från honans låda så att de inte störs. Små maskbitar är första foder. Storlek vid födseln och tillväxt är inte dokumenterade.

Hälsa och vanliga misstag

Hälsobilden bygger på erfarenheter med andra landlevande maskgroddjur. De vanligaste problemen är:

- Djuret ligger på ytan: botten är för blöt, för torr, för varm, för kall eller kemiskt olämplig. Byt botten, kontrollera temperaturen och prova en annan vattenkälla.
- Förstoppning: kokosfibrer kan packa ihop sig till en propp i tarmen. Använd pappersfibrer eller steril jord.
- Rymning: locket ska sluta tätt och ha en vikt ovanpå. Även en liten öppning räcker, och arten är slank.
- Hudinflammation är den vanligaste kända dödsorsaken hos maskgroddjur i fångenskap, särskilt hos de vattenlevande arterna. Håll botten ren och titta på huden vid varje kontroll.
- Chytridsvamp (Bd) har påvisats hos maskgroddjur. Nya djur sätts i karantän, och händer och redskap tvättas mellan lådorna.

Gå till en veterinär med kunskap om groddjur om djuret inte äter på flera veckor, tappar i vikt eller får sår på huden.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/maskgroddjur/dermophis-parviceps